ISSN 1849-9775

Planika

GLASILO SLOVENSKEGA KULTURNEGA DRUŠTVA TRIGLAV SPLIT
SPLIT, 2017, LETO XXV. ŠT. 198

Planika

GLASILO SLOVENSKEGA KULTURNEGA DRUŠTVA TRIGLAV SPLIT

GLASILO FINANCIRA URAD ZA NARODNE MANJŠINE VLADE REPUBLIKE HRVAŠKE

zanj Mag. Cveto Šušmelj

NASLOVNICA
Čudovit preplet poezije, glasbe, dveh domovin, dveh univerzumov

UREDNICA
Vera HRGA

UREDNIŠKI ODBOR
Cveto ŠUŠMELJ
Nadežda ETEROVIĆ
Ivan KOSMOS

LEKTORICE IN PREVAJALKE
Vera HRGA
Dada ŠANTIĆ
Ana MATUSINOVIĆ

PRIPRAVA IN TISK
DES - Split
www.des.hr

NATISKANO
380 izvodov

RAZPORED AKTIVNOSTI

Ponedeljek:	od 19.00 - 21.00 PEVSKI ZBOR
Torek:	od 18.00 - 21.30 DOPOLNILNI POUK
Sreda:	od 17.30 - 19.30 KLEKLJANJE ČIPKE
Četrtek:	od 19.00 - 21.00 PEVSKI ZBOR
Petek:	od 18.00 - 20.00 DRAMSKO LIT. URICE
Sobota:	od 10.00 - 12.15 DOPOLNILNI POUK IN OTROŠKE DELAVNICE

Uradne ure tajnice:
ponedeljek, sreda in petek zjutraj od 9.00-12.00 ure
Društveni prostori so odprti vsak dan, razen sobote, nedelje in praznikov od 9.00-12.00

SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO TRIGLAV SPLIT

Šibenska 3,21000 SPLIT, HRVAŠKA
Tel: 021 343 137, Fax: 021 321 434
Uradni mobitel: 091 150 44 98

E-mail: slovensko.drustvo.triglav@st.t-com.hr

www.triglav-split.hr

Napovedane aktivnosti

IZ ŽIVLJENJA DRUŠTVA

- O jeziku, morju, galebih in poeziji
- Slikarji za praznik
- Čipka-razkošje ali priložnost
- Obiskali smo Marijo Šošić

KEKCI

- Pustni februar pri Kekcih
- Delavnica v Etnografskem muzeju Split
- Mama, ti si ljubezen

IZ DRUGIH DRUŠTEV

- Dubrovnik:
  Knjiga mene briga
  Muca Copatarica obiskala otroke v Dubrovniku
- Zadar:
  Lipa slavila Prešerna

UTRINKI, ŠALE, RECEPTI

- Če umira jezik, umira tudi narod
- Kraki nasveti za učinkovito rabo jezika
- Prešernove nagrade 2017
- Šport – Zlata Ilka in bronasti rokometaši
- Dve uspešni avtorici zadrske Lipe
- Slovenska skupnost na Hrvaškem dobila znanstveno-raziskovalno ustanovo
- Glosa

OSMRTNICE

VELEPOSLANISTVO REPUBLIKE SLOVENIJE NA HRVAŠKEM
Alagovićeva 30,10000 Zagreb, Hrvaška
Tel: (+) 3851 6311 000, Fax: (+) 3851 61 77 236
Elektronska pošta: vzg@gov.si
Spletni naslov: http://zagreb.veleposlanistvo.si
Uradne ure so od ponedeljka do petka od 8.00 do 16.30.

Konzularni oddelek Veleposlaništva:
Tel: (+) 3851 631 1014, Fax: (+) 3851 468 0387
Uradne ure so ob ponedeljkih, sredah in petkih od 9.00 do 12.00.

GENERALNI KONZULAT REPUBLIKE SLOVENIJE v Splitu
Istarska 9,21000 Split, Hrvaška
Tel/Fax: (+) 385 21 389 224
Elektronska pošta: generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr
G. Branko Rogić, častni generalni konzul

Uradne ure konzulata so od ponedeljka do petka od 9.00 do 13.00.

NAPOVEDANE DEJAVNOSTI

25.03.2017 ob 18.00 h Mestno lutkovno gledališče Split
Vokalna in folklorna skupina Ajda UMAG in MePZ Triglav Split

01.04.2017 ob 20.00 h Repentabor- Slovenija
Koncert MePZ Triglav Split

02.04.2017 ob 17.00 h Štorje- Slovenija
Sodelovanje MePZ Triglav Split na Reviji Primorska poje 2017

22.04.2017 ob 18.00 h Mestno lutkovno gledališče Split
Koncert ŽePZ Zimzelen Mirna in MePZ Triglav

06.05.2017 Dioklecijanovi podrumi
- Sejem cvetja- klekljarska skupina
- Sejem starih obrti- klekljarska skupina

06.05.2017 ob 10.00 h Kekci- Obisk Salone in reke Jadro

06.06.2017 ob 18.00 h Adijo šola- otroška prireditev ob koncu šolskega leta

13.06.2017 ob 19.00 h Zaključna prireditev ob koncu šolskega leta

16.05.2017 Slikarska kolonija Turanj 2017, slikarska skupina

16.06.2017 Pag, 8.mednarodni festival čipke, klekljarska skupina

16.06.2017 Idrija, 36 festival idrijske čipke, klekljarska skupina

16.06.2017 ob 20.00 h Slovenija, koncert MePZ „Triglav“

17.06.2017 ob 20.00 h Šentvid pri Stični, koncert zamejskih zborov

18.06.2017 ob 12.00 h Šentvid pri Stični, 48.Tabor slovenskih pevskih zborov

24.06.2017 ob 10.00 h Piknik v naravi ob Dnevu državnosti RH in RS

12.05.2017 ob 18.00 h Mestno lutkovno gledališče Split,
Slavnostna akademija ob 25. obletnici SKD Triglav Split

12.05.2017 ob 20.00 h Restavracija „Bolero“
Slovenski večer ob domači glasbi

NA OBČNIH ZBORIH SKD „TRIGLAV“ SPLIT so bili sprejeti naslednji dokumenti:

19.12.2016 **- Finančni plan za leto 2017 in Program dela**

22.02.2017 **- Finančno poročilo in poročilo o delovanju v letu 2016**
- Poročilo nadzornega odbora

Spoštovani ljubitelji dobrega filma!

Vabimo Vas na projekcije slovenskih in drugih znanih filmov!
ob petkih ob 18.00 uri v prostore društva
Vstopnine ni, kokice pa prinesite s seboj!

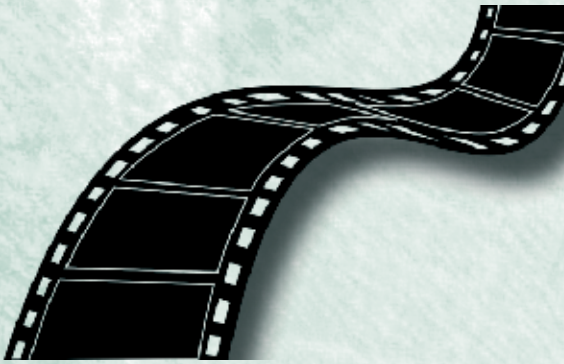

Luko Paljetak

Bajka o žabcu

»Poljubi me,« reče žabec lepi deklici. »Sem začarani princ.«
Dekle ga poljubi, a ne zgodi se nič.
»Zdaj pa ti poljubi mene,« pravi dekle Žabcu. Žabec jo poljubi in dekle se spremeni v žabo.
Objeta sta odkrehetala v najbližjo mlako.

O jeziku, morju, galebih in poeziji

Z velikim veseljem sem že lani sprejela povabilo ljube Vere Hrga in Slovenskega kulturnega društva Triglav, da se ob Kulturnem slovenskem prazniku predstavim v Splitu s poezijo, glasbo in slovensko besedo. Lani me je zadržala bolezen, zato je bil letošnji obisk še toliko slajši. Praznovati oz. »*polnovati*« slovenski jezik, naše korenine, se jim priklanjati in jih vedno znova oživljati, je nedvomno privilegij. Da ne rečem blagoslov. V prekrasni dvoranici Lutkovnega gledališča sva z Mitjo Simičem, krajinskim arhitektom, kitaristom in pevcem, zaplavala med valove poetičnega. Potovala po glasbenih pokrajinah. Z glasbo barda Tomaža Pengova in njegove poezije sva razpirala vrata vijolično rdeči Boginji, ki ima samo navidezne zamude. (*Pesniška zbirka »Boginja z zamudo/Dea in ritardo«, založba ZTT, Trst, 2011*). Kajti zamuda je merilo linearnega časa, v katerega se težko stlači svetost, brezčasnost, večne ciklične vibracije, ki brlijo ob robu neizrekljivosti in nas delajo tako močne, a močne v naši spetosti med krhkostjo, minevanjem in vsem neznanim, ki nas določa. Kot bi zapisal naš veliki poet Tomaž Šalamun *»Ali ste videli boga, kako teče, da bi prišel pravočasno ob pol treh?«* Najbrž res ne. Ob taki misli se le namuznemo. Poezija, polje brezčasja, ne tehta, ne trguje, ne zamuja.

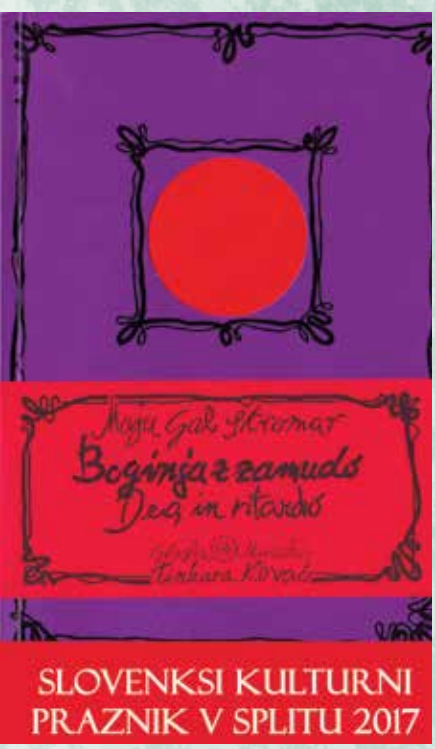

Ozaveščanje lastnega jezika

Medtem ko se svet spreminja v veliko *globalizirano frnikulo*, polne veleblagovnice vseprisotnih izdelkov multinacionalk od Splita preko Ljubljane do Londona nas na to iz dneva v dan opozarjajo, in se virtualni svet vedno bolj spreminja v častilca angleškega jezika, je ozaveščanje lastnega jezika, provenience, korenin, še toliko bolj pomembno. Pa ne zato, ker bi z gojenjem lastnega jezika poskušali postavljati zidove in meje, ki so prevečkrat boleče in iz njih vznika dosti preveč vojn, omejitev, nadzorov in poskusov nadvlad (*O, mati, Alma Mater Zgodovina, mar se res ničesar še nismo naučili!?*), temveč zato, kot pravi Wittgenstein, »*Ker so meje mojega jezika, meje mojega sveta*«. Govorimo seveda o notranjih razsežnostih. In ob tem je treba dodati, da filozof najbrž ne bi imel prav nič proti poliglotom, znanje več jezikov nas lahko samo bogati, saj nas multikulturnost, večjezičnost delata bolj pretočne, strpne in bogatejše. Obvladovanje tujih jezikov ustvarja poligon, kjer svet ni samo svet, temveč nenadoma postane širša platforma, kjer se svet razplamti v *le monde, il mondo, world in svijet*... Kakšno razkošje širokokotnega objektiva, mar ne? A pri tem, ponavljam, vsekakor ne smemo pozabiti naših korenin. Tistih prvih besed, ki smo jih še kot čista nedolžna bitjeca slišali v zibki, ko nas je mati ljubkovala, ko nas je nagovarjala, da smo ob zvočnosti miline spletali in prepletali, tkali nevidno nit pripadnosti in varnosti. Takrat, ko še nismo znali izreči ničesar, pa smo vendarle že vse vedeli, oziroma čutili. Da, jezik je tudi varnost. Je prostor, kamor se vračamo, ko iščemo oporo. Ko hočemo zaslišati glasbo doma in klic po domačnosti. Po sprejetosti. In dom ni samo domovina, ni samo očetnjava, je notranja duhovna oklepljenost, ki nas dela tako posebne, unikatne in žive.

Kako in do kod se lahko izrazimo?

Od vedno sem čutila ta poseben izziv. Kako preliti, povedati, se izraziti. Nemara sem zato tudi pisateljica, pesnica in igralka. In jezik je moje poslanstvo. Včasih se mi zazdi, da mi zapis na papir ali v računalniško elektronsko kodo ni dovolj, da mora ‚*beseda meso postati*', da ji moram vliti zvočnost, telo, da jo moram obarvati, jo obleči in jo poslati v svet, na oder. Včasih je zapisana dovolj, saj ni le beseda, mrtva črka na papirju, temveč hkrati postane sled, potka, nevidna reka, ki dolbe v papir. Postane notno črtovje, ki napoveduje simfonijo. Skrivnostno tlakovana

zemljena ali kamnita potka v temačen gozd, ki razkriva še ne razkrito. Kako se z jezikom prebujati in prebujati ljudi okoli sebe? Kako izraziti najbolj skrite in neizrekljive tančine tako, da se dotakneš *drugega*, da v njem prebudiš podobna občutja, da ga povabiš na ples, v dialog, v sotočje ljubezni in prepoznave? Vse to me navdihuje, me dela živo in prisotno, me radosti in včasih, priznam, tudi žalosti, a le zato, ker sem živa. In dokler smo živi, smo radovedni in imamo možnost spoznave in napredovanja.

Krik galeba in splitska tramontana

Zato sem za izkušnjo v Splitu iskreno hvaležna. Hvaležna za tako topel in srčen sprejem, za stiske rok, za lepo besedo, za nasmeh, za jutranjo sladko *Verino sirnico*, za prečudovito omamno cvetje, ki napolni naročje in priča o prijateljstvu in spoštovanju.

Ganljivo in osvobajajoče je bilo slišati valovanje meni ljubega morja, vonjati prihajajočo pomlad sredi februarja, premagovati bele stopnice na Marjanu, čutiti domačnost Varoša, kjer na vrveh sušijo dišeče oprane rjuhe, nogavice in srajce, Varoša, ki diši po jutranjem zakurjenem ognju, ki bo dal toploto, ki bo dal mir. Varoša, ki naju je prebujal v sončnih žarkih, v vonjavah Mediterana.

Da, vse to je dar. Slišati strujanje morja, a ne le morja ob sončni Rivi, kjer sva čez dan posedela ob vznožju Dioklecijanove bele palače in vonjala neskončnost na obzorju, jedla drobne sušene smokve (*Ah, kot nekoč naš Dr. Prešeren!*), temveč slišati tudi in predvsem ritmična valovanja dihanja v dvorani, med publiko, ki je utripala z nama in z nami, *v kriku galeba in splitske tramontane.*

Zato še enkrat iskrena hvala prav vsem!

In sr(e)čno!

Maja Gal Štromar

44 skupnih razstav naših slikarjev

22. februarja ob 18.00 uri je bila v prostorih društva odprta 44-ta skupna slikarska razstava naše sekcije, posvečena Slovenskemu kulturnemu prazniku.

Tradicionalno za ta praznik slikarska sekcija že 25 let zapored postavlja svoje slike na ogled in tako prispeva in bogati kulturni dogodek v našem društvu.

Razstavljali so štirje slikarji in ponudili na ogled 12 slik razne tematike in tehnike slikanja. V uvodu

sem na kratko predstavil in seznanil prisotne z delovanjem naše najstarejše sekcije v društvu, od samega začetka pa do današnjega dne. Pred nekaj leti je skupina štela 11 članov, na žalost pa se je danes, iz raznih razlogov, število zmanjšalo na sedem aktivnih slikarjev.

Predsednik društva Cveto Šušmelj je za dolgoletno aktivno delovanje v slikarski sekciji dodelil priznanja: Lenki Žaviršek in Danici Dadi Šantić za 25 let aktivnega sodelovanja, meni za 20 let, Mladenu Vulasu, Aleksandri Hajdić in Ivi Tomažinu pa za 10 let. Mlada članica naše sekcije Yasmine Doršner je dobila priznanje za sodelovanje, ki naj bi ji bila spodbuda za naslednja leta sodelovanja.

Tudi recitatorska sekcija je dala svojo prilogo dogodku; naša Ana Matusinović je v pravem ribniškem - njenem domačem dialektu - recitirala znano ribniško pesem S´m Ribn´čan Urban. Lepo jo je bilo poslušati, čeprav mislim, da je mnogi prisotni niso razumeli. Na koncu je z nekaj besedami Vera Hrga odprla razstavo. Po ogledu razstave pa kozarček vina, miške, flancate in klepetec.

Nasvidenje do ponovnega srečanja na naslednji slikarski razstavi.

Tekst in foto: I.Kosmos

Čipka - *razkošje ali priložnost*

V sklopu evropskega projekta za vseživljenjsko učenje **Leonardo da Vinci – Partnerstvo**, je Čipkarska šola Idrija s še petimi čipkarskimi centri iz Evrope v letih 2008 do 2010 izvajala mednarodni projekt „**Čipka – razkošje ali priložnost**“. Projekt je predstavljen na izložbi v Mestnem muzeju Idrija, na 29. festivalu idrijske čipke v Idriji leta 2010. Bil je izredno dobro obiskan, tako obiskovalci kot tudi stroka so ga odlično ocenili.

Poglejmo kaj je o projektu napisala voditeljica Čipkarske šole Idrija, gospa Metka Fortuna:

„Pobudnica in koordinatorka projekta je Gimnazija Jurija Vege Idrija, Čipkarska šola Idrija s pridruženim partnerjem Modni Studio Mojca Celin. Pri zasnovi in realizaciji projektnih aktivnosti je Čipkarska šola Idrija sodelovala z Mestnim muzejem Idrija. Strokovno in tehnično podporo pri izvajanju projekta je zagotavljala slovenska nacionalna agencija za evropske projekte – CEMPIUS.

Ostali partnerji so Kantschool Artofil iz Themseja v Belgiji, Forum Alte Spitze iz Übach-Palenberga v Nemčiji, Gozo Centre for Art and Crafts iz Goza na Malti, Regione Abruzzo iz L'Aquille v Italiji ter Associacio Taller Escola Vol i Boixet iz Barcelone v Španiji.

Vsaka od partnerskih organizacij izvaja formalno ali neformalno izobraževanje na področju izdelovanja ročno klekljanih ali šivanih čipk ter skrbi za ohranjanje in razvoj tega znanja. Prav tako se vsaka od sodelujočih organizacij trudi iskati način uporabe ročno klekljanih in šivanih čipk v sodobnem času, pri čemer so del tradicije držav partneric, vendar s pomembnimi razlikami v tehnikah izdelovanja čipk, ki so se ali se še izdelujejo.

Ideja o pripravi in realizaciji projekta je nastala ob razmišljanju o položaju klekljaric nekoč in danes ter o neskončnih metrih čipk, ki so jih tekom stoletij odnesli in odpeljali iz Idrije, prav tako pa tudi iz drugih čipkarskih središč. Tako kot drugod po Evropi, je bilo tudi v Idriji klekljanje priložnost za premajhen, pa vendarle nadvse potreben zaslužek žena, s katerim so ključno doprinesle k družinskemu proračunu.

Klekljanje čipk je bilo ponekod edini vir za preživetje, drugod priložnost za boljše življenje.

Kupci oz. uporabniki čipk so izhajali iz drugačnih razmer in so si čipkasto razkošje lahko privoščili. Položaj posameznika v družbi je bilo mogoče razbrati iz čipke, ki jo je nosil: širina čipke, njena velikost, način izdelave, barva in uporabljeni materiali so imeli sporočilno noto.

Za rekonstruirana slovenska oblačila pa ima projekt še posebno veliko dodano vrednost, saj je bila po naših podatkih rekonstruirana najstarejša ohranjena ročno klekljana čipka v Sloveniji – čipka, ki je bila najdena v Valvasorjevi grobnici. Čeprav ni bilo dokazano, da je čipko na svojih oblačilih nosil sam Janez Vajkard Valvasor, je to glede na rezultate študije oblačil in oblačilne kulture moških v 17. stoletju zelo verjetno.

Čipka – razkošje ali priložnost

Naj bo oboje. Predvsem ohranjanje in razvijanje znanja izdelovanja ročno klekljanih in šivanih čipk je potrebno razumeti kot vrednoto – razkošje in priložnost za bodoče rodove.

Valvasorjeva obleka

Znani Valvasorjev portret je bil prvo izhodišče za oblikovanje njegovega oblačila. Naslikan je v oklepu, zato smo pri oblikovanju oblačila izhajali iz naslikanih podob plemičev iz obdobja baroka med leti 1680 in 1700. Oblačilo dopolnjuje ročno klekljana čipka, ki je bila izdelana po originalu čipke najdene v družinski grobnici Janeza Vajkarda Valvasorja na gradu Medija.

To je najstarejša najdena ročno klekljana čipka na slovenskem ozemlju (okrog leta 1693).

Čipka je bila v izredno krhkem stanju, mikroskopske analize pa so pokazale, da gre za čipko izdelano iz svilenega sukanca, ki naj bi bila v osnovi črna.

Obleka je izdelana iz svile in lanu, čipka pa dopolnjuje rob dokolenskih hlač in obrobo ovratne kravate (jabota).

Čipka je smiselno sestavljena in ustvarja rastlinski ornament, ki bi stilizirano lahko predstavljal motiv krizantem in je izdelan iz debelejšega sukanca. Osnovo sestavlja mreža iz pajkov."

Čipka:

Tipologija: klekljana čipka, stavljena čipka, verjetno čipka Guipure

Čipka na kravati

Material: svila
Št. ur: 210
Št. parov klekeljnov: 44
Dolžina čipke: 1,65 m

Avtorji:

Izdelava vzorca za čipko:

Maja Svetlik (Čipkarska šola Idrija), **Stana Frelih** (Čipkarska šola Idrija)

Izdelava čipk:

Milena Kala, Barbara Petrič, Draga Sedej, Aleksandra Šeme

Rekonstrukcija krojev in obleke:

Mojca Celin, Modni Sudio Mojca Celin, Ljubljana

Strokovna sodelavka:

mag. Gojka Pajagič Bregar, Narodni muzej Slovenije

Modeliranje in šivanje:

Mateja Logar, Modni Studio Mojca Celin, Ljubljana

Fotografija obleke: Jani Peternelj
Fotografija čipk: Katica Kaštelan

Janez Vajkard Valvazor - Slovenec po domovini, Evropejec po duhu

Obisk mesta Pazin me je spodbudil, da napišem tale prispevek. Namreč, ena od ulic v tem mestu nosi ime polihistorja Janeza Vajkarda Valvazorja, kranjskega plemiča, vojskovodje, potopisca, geografa, zgodovinarja, etnografa, kartografa in risarja, ki je izdelal načrt o gradnji predora pod Ljubeljem, ki je bil odprt leta 1575 kot eden od prvih gorskih tunelov. Proučevanje Cerkniškega jezera mu je prineslo življenjsko priznanje in članstvo v British Royal Geographical Society v Londonu leta 1687. O tem je pisal v četrtem delu „Slave vojvodine Kranjske", enciklopediji neizčrpnih virov podatkov zgodovinarjem, arheologom, umetnostnim zgodovinarjem, etnologom, geografom, botanikom, biologom, zoologom in mnogim drugim znanstvenikom, ki proučujejo Kranjsko, pa tudi Hrvaško primorje in Istro.

Katica Kaštelan

Obiskali smo našo Marijo Šošić

Naša najstarejša članica društva, gospa MARIJA ŠOŠIĆ, je 5. januarja praznovala svoj 97. rojstni dan. Zares lepa leta.

Še pred nekaj leti je bila aktivna članica našega društva in naše slikarske sekcije. Do svoje pozne starosti je redno razstavljala svoje lepe slike na vseh razstavah.

Naša tajnica Ana in jaz sva jo obiskala v Kaštel Štafiliću, kjer živi s svojo hčerko Ireno in njeno družino. V imenu društva sva ji s šopkom vrtnic in skromnim sladkim darilom čestitala za rojstni dan.

Ko sva potrkala na vrata in ko naju je ugledala, ji je glas zadrhtel, oči pa zarosile. Bila je res srečna, da so jo prišli obiskati in ji voščiti njeni Slovenci. Kot pravi njena hči Irena, že dva dni govori samo o tem našem najavljenem obisku.

Pogovor je sproščeno tekel. Zanimalo jo je kaj je novega v društvu, kdaj bomo slikarji imeli razstavo in še veliko drugega. Marija je še kako bistre glave. Posebno jo razveseli vsaka nova PLANIKA , ki jo prebere od prve do zadnje črke. Ker ni privezana za posteljo, se ob lepem vremenu sama sprehaja po dvorišču. Če bo še naprej tako »korajžna« in dobrega zdravja ji bomo zagotovo čez 3 leta voščili za velikih, okroglih 100 let.

Upam, da smo ji z našim obiskom dali poguma in volje za še nekaj let življenja.

Tekst in foto: Ivan Kosmos

Pustni februar pri Kekcih

Dnevi in ure ob sobotah v naši najbolj delovni sekciji Kekcih kar prehitro bežijo.

V eni od sobot smo v naši delavnici s teto Lidijo delali maske. Vsi smo bili pridni in vsak je imel svojo vizijo kako bi se lahko skril za masko. Kako jim je uspelo lahko pogledate na fotografijah.

Naslednjo soboto smo obiskali delavnico mask v Etnografskem muzeju mesta Splita.

Bilo je prelepo, uživali smo v kratkem predavanju kako se v krajih na Hrvaškem ljudje maskirajo in kako pustne šeme odganjajo zimo. Običaje smo primerjali s pustnimi navadami in maskami v Sloveniji in ugotovili, da so si pustne šeme in običaji precej podobni.

Potem smo bili pridni in izdelali tele prelepe maske.

Pust, pust širokih ust

V soboto, 25. februarja, smo priredili maškarado v našem društvu.

Učiteljica Vera je najprej s PowerPointom predstavila najbolj tipične slovenske maske in navade ob pustnih dnevih.

Potem so se predstavile naše maske, pisane in zanimive. Vsaka zase je vsem prisotnim povedala kaj predstavlja, nekatere so zapele, druge recitirale in na koncu je sledila izbira najboljše maske. Pravico do glasovanja so imele vse maske, pa na veselje in presenečenje vseh ni bilo absolutnega zmagovalca. Vsaka maska je dobila po en glas in zmagovalci so bili vsi. To dokazuje, da je pri nas Kekcih demokracija zares na zavidljivem nivoju.

Ob priložnostni glasbi so maske skupaj zapele veselo pustno **Tralala je vesela maškara**, zarajale, se posladkale s pravimi pustnimi krofi in nazdravile z otroško penino.

Prehitro nam minejo sobotne urice, lepo se družimo, učim slovenščine in še marsičesa.

Trenutno pripravljamo prireditev za osmi marec, kjer bodo otroci peli, recitirali in odigrali kratek prizorček. Izdelali smo že prelepe čestitke za naše mamice, ki jih bomo razstavili na dan prireditve na panojih v naši večnamenski dvorani.

Vabimo vas, da ob sobotah pokukate v naše društvo in se prepričate kako nam je lepo.

Vsakič veselo zapojemo našo himno, Kekčevo pesem, ki tako lepo pove:

Jaz pa pojdem in zasejem
dobro voljo pri ljudeh,
v eni roki nosim sonce
v drugi roki zlati smeh!

Lile Mužinić

Karnevalska

Maske na vratih zvonijo,
Si drobiža in krofov želijo,
Princeske, vampirji, princi
Pustovanje čakajo
na zabavo vabijo.
Karneval prihaja k nam,
Žal prehitro je končan.
Karneval je čas vesel,
Da le nikdar ne bi odšel.

(Leona Vukas)

MAMA, TI SI LJUBEZEN

OTROŠKA PRIREDITEV

so priznali Kekci, otroci pouka slovenščine v Splitu na prireditvi, ki jo ob dnevu žena vsako leto skrbno pripravijo in posvetijo svojim mamam, babicam, ženam.

Program je lepo, sproščeno vodila učenka Yasmine in v uvodu rekla takole:

Mama. Samo ena beseda, a tako veliko pove.

Mama. Nežne roke, topel objem.

Mama. Ljubeč pogled, ki umirja, vzgaja, ljubi, opozarja.

Mama, ki nam je dala življenje.

Mama, za katero smo mi otroci cel njen svet.

Mi pa pogosto ne znamo najti pravih besed, s katerimi bi ji povedali, kako radi jo imamo, kaj nam pomeni, ne znamo pokazati vseh naših čustev, *se ji zahvaliti za vse dobro, kar je storila za nas.*

To bomo z velikim veseljem naredili danes s pesmijo, verzom in prizorčkom ...

Pa so ji vsi skupaj zapeli svojo himno *Kekčevo pesem*, ob spremljavi kitare in sintesajzerja pa še *Mamica je kakor zarja* in *Jaz imam pa goslice.*

Priložnostne verze so iz iskrenega srca recitirali: Leona, ki je za mamico sama napisala pesmico, Roko, Toma, Šime, Jerko in Duje.

Sledil je kratek prizorček, dramatizacija in adaptacija irske pravljice o Rdeči kokoški. V njej ni bilo kokoške, temveč pridna mama muca, ki jo je odlično odigrala Lori, njene neposlušne in zaspane mucke pa so bile Paula, Duje in Šime. Požrešna in zvita lisica je bil znova naš „glumac“ Marin, njegova lačna in neprijazna mačeha pa Leona. Poučna živalska zgodbica, v kateri so ob nastajanju uživali vsi otroci, na prireditvi pa skupaj z njimi vsi prisotni.

Za lepe maske in scenske pripomočke sta poskrbeli Yasmine in teta Lidija, velika podpora sta kot vedno bili tela Lile in teta Snježana, zahvala pa gre tudi vsem staršem, starim staršem, ki so vselej pripravljeni pomagati in z nami soustvarjati.

Prisotnim sta postavljena na ogled dva panoja z otroškimi izdelki; na enem so vesele pustne maske, na drugem pa čestitke mamicam za njihov dan.

Gledalci pravijo, da je prireditev vsako leto boljša, nastopajoči vedno bolj sproščeni, prisrčni in njihova slovenščina vse kvalitetnejša.

MOJI MAMI

Za mojo mamo najdražjo,
bom kupila vrtnico.
Barva njenih oči je zelena,
ona je mojega očeta žena.
Ob dnevu žena je lepša kot kdajkoli,
Njena ljubezen ne ugasne nikoli. (*Leona Vukas*)

Leona

Dve zviti lisici

Mucke pri zajtrku

Toma

Yasmine

DUBROVNIK

KNJIGA MENE BRIGA
Čajanka s čitalniškim večerom

V naših podnajemniških prostorih Na Batali (gruški predel Dubrovnika), kjer si delimo prostore z Evropskim domom, Francoskim konzulatom, Društvom Sarajlija in Klubom mladih Drito, smo okoli valentinovega s pridom negovali materinščino.

Najprej smo odprli vrata naših knjižnih polic in prebirali knjige ter obujali spomine na prebrana dela, nato pa smo prebirali še prozna in pesniška dela slovenskih avtorjev.

Ob pregledu zapuščinske knjižnice smo na posebno mesto postavili najstarejšo knjigo-slovensko pesmarico z notnim zapisom, ki je izšla v Trstu leta 1900.

Knjige, ki so ob napredku tehnologije in poplavi drugih medijev morda malce potisnjene na stranski tir, so še vedno najboljši prijatelji. Bistrijo naše misli in ob njih lahko odhajamo v druge svetove, v nerealni, domišljijski svet. S knjigami hranimo in bogatimo svojo dušo, zato jo še danes vzemite v roke.

Za poetične sladokusce pa lepa Pavčkova...

KO HODIŠ, POJDI ZMERAJ DO KONCA

Spomladi do rožne cvetlice,
poleti do zrele pšenice,
jeseni do polne police,
pozimi do snežne kraljice,
v knjigi do zadnje vrstice,
v življenju do prave resnice,
v sebi do rdečice čez eno in drugo lice.
A če ne prideš ne prvič ne drugič
do krova in pravega kova
poskusi:
vnović
in zopet
in znova.

MUCA COPATARICA OBISKALA OTROKE V DUBROVNIKU

Mesec februar, ko Slovenci edini v Evropi, če že ne v svetu, praznujemo kulturni praznik je priložnost, da s svojimi deli in izvedbo le teh poduhovimo sebe in ljudi okoli sebe.

V prvih dneh februarja smo v Slovenskem kulturnem društvu Lipa Dubrovnik z veseljem in ponosom kulturno obdarili naše najmlajše someščane. Prvim in drugim razredom Osnovne šole Marina Getaldića smo uprizorili lutkarsko predstavo „Muca Copatarica“ Ele Peroci, v izvedbi Tanje Cizej Baletić (animacija lutk) Magdalena Sekula, Carmela Grgurević, Hana Čerimagić (izdelava lutk) in Tonči Baletič (teh. podpora in rekviziti).

Med nami že leto in pol živi Muca Copatarica, otroška pravljica Ele Peroci, ki so jo na oder postavili

naši člani. Pravljica je obvezno domače branje v drugem razredu v hrvaških osnovnih šolah, kar nam je predstavljalo pozitivni izziv in spodbudo ob pripravi lutkarske predstave. Pravljica je stara že krepko čez pol stoletja vendar so njene vrednote in nauk zgodbe še kako pomembni v današnjem svetu.

Pravljico izvajamo po potrebi v slovenskem ali hrvaškem jeziku. Izvedba traja 30 minut in je zato primerna za najmlajše gledalce.

Tudi tokrat je bila predstava zanimiva in otrokom v veliko veselje, saj so pred tem pravljico prebrali in pri predstavi z delnimi interaktivnimi vložki lahko tudi sodelovali.

Foto: Tonči Baletić

Tekst: Tanja Cizej Baletić

ZADAR

Lipa slavila Prešerna

Člani Slovenskega kulturnega društva Lipa Zadar, ki združuje Slovence in prijatelje Slovenije na zadrskem področju, so obeležili Slovenski kulturni praznik, obenem pa imeli dvanajsto redno letno skupščino.

Skupščini in svečanosti v Multimedijski dvorani Mestne knjižnice Zadar so, poleg članov društva, prisostvovali še številni gosti; med njimi **dr. Barbara Riman** iz Inštituta za narodnostna vprašanja iz Ljubljane, ki je tudi spregovorila o pomenu Prešernovega dne - Slovenskega kulturnega praznika.

Med gosti so bili še: podpredsednik Sveta za nacionalne manjšine Republike Hrvaške in predsednik Koordinacije nacionalnih manjšin Zadrske županije **Veselko Čakić, Mirjana Majić**, predsednica Makedonskega društva Biljana in **Adem Shala**, predsednik Društva Albancev.

V uradnem delu je na skupščini za predsednico Lipe ponovno enoglasno izbrana **Darja Jusup,** ki je povedala, da je tokratni večer že 101. dogodek v obstoju društva Lipa. Lipa z delovanjem širi mednacionalno sodelovanje ter skrbi za ohranjanje slovenskih običajev in jezika. Poudarila je, da so zadrski Slovenci uspešni in visoko integrirani v hrvaško društvo.

Spregovorila je tudi o plodnem letu 2016 ter posebno naglasila pripravo devete likovne kolonije v Turnju z razstavo in bogatim kulturnim programom, sodelovanje s turističnim uradom Sv. Filipa in Jakova s projektom Sejem cvetja in Hrvaška ladja - knjigarna za promocijo knjižne kulture, sodelovanje v projektu Noč muzeja z domoznanskim muzejem Biograd na morju pri organiziranju razstave Mostovi prijateljstva, organiziranje samostojne razstave članice **Pie Bajlo** ob njeni 70. letnici, predstavljanje tretje knjige članice **Marije Ivoš** „V pesmi potisnjena/U pjesme protjerana", v založbi društva Lipa.

Poročilo o finančnem poslovanju s finančnim načrtom je predstavila predsednica nadzornega odbora društva **Katarina Bezić**. Na skupščini so bili izvoljeni še: **Rafaela Štulina** za podpredsednico, **Andreja Malta** za tajnico in koordinatorico sekcij, **Katarina Bezić** za predsednico nadzornega odbora ter **Drago Klinar** za predsednika mirovnega sveta.

Potem pa spregovori kultura

V kulturnem delu programa so se predstavile članice Lipe: Andreja Malta s svojo pesmijo Slovenija, Marija Ivoš s pesmimi iz zbirke *U pjesme protjerana,* Pia Bajlo pa je recitirala pesmi svojega očeta.

V projektu kulturnega sodelovanja med slovenskimi društvi na Hrvaškem je nastopil Mešani pevski zbor Slovenskega kulturnega društva Triglav iz Splita, ki je pod vodstvom profesorice Tatjane Kurajice izvedel splet priložnostnih pesmi. Predsednik SKD Triglav Split mag. Cveto Šušmelj je naglasil uspešno in dolgoletno sodelovanje dveh slovenskih društev v Dalmaciji: Triglava in Lipe.

Za prijetno počutje in veselo druženje po prireditvi pa so, kot vedno, poskrbele članice in člani Lipe.

Andreja Malta (Jezeršek)

Predsednica Lipe Darja Jusup, predsednik Triglava Cveto Šušmelj in zborovodkinja Tatjana Kurajica

Prisrčen sprejem inspiriral

MePZ Triglav Split je z veseljem sprejel povabilo Zadrskih Slovencev, da s pesmijo obogati kulturni program ob njihovi proslavi Slovenskega kulturnega praznika.

Sprejem je v Zadru vselej prisrčen in tam se vedno tako dobro počutimo.

Prisotnim smo se predstavili z osmimi pesmimi iz našega standardnega repertoarja.

Toplino dobrodošlice smo občutili ob vsaki zapeti skladbi, kar je bila za nas dodatna inspiracija.

Večer smo zaključili z druženjem ob zelo konkretni in raznoliki večerji. Čas je ob intenzivnem klepetu in srečanji s starimi prijatelji prehitro tekel pa smo se kar hitro zadovoljni in polni pozitivnih emocij morali napotiti proti domu.

Tatjana Kurajica

Če umira jezik, umira tudi narod

21. februar je mednarodni dan materinščine. Slovenščina je materni jezik približno 2,4 milijona ljudi, od tega jih v Sloveniji živi 1,85 milijona.

Čeprav na svetu vsaka dva tedna izgine en jezik, se nam ni treba bati, da bi se to zgodilo slovenščini. Govorcev le ni tako malo, kot bi morda sklepali glede na velikost države.

Slovenščino kot materni jezik govorijo tudi v Italiji, na Koroškem v Avstriji, v hrvaški Istri, madžarskem Porabju ter v Nemčiji, ZDA, Kanadi, Argentini, Avstraliji in Južnoafriški republiki. Slovenščino poučujejo na lektoratih na 54 univerzah v 25 državah po svetu.

Kaj sploh je materni jezik in zakaj je pomemben za razvoj narodne zavesti?

Maternega jezika se naučimo kot prvega. V njem najlažje čustvujemo, razmišljamo, doživljamo in razumevamo sebe ter sporočamo drugim o sebi in svetu.

Gledano širše je materni jezik pomemben za razvoj narodne zavesti. Z njim ohranjamo zgodovinsko dediščino, tradicijo lastne družine ter naroda.

„Jezik je domovina, je poseben pogled na svet, je izraz izročila in zgodovinske vezi“ pravi **Boris Pahor**, najbolj prevajani slovenski avtor, zapisovalec usode ponižanih in nesvobodnih ljudi svojega časa na ločenem mediteranskem prostoru slovenske identitete.

Materni jezik, drugi jezik in tuji jezik

PRVI ali materni jezik je tisti, ki se ga človek uči kot prvega, ali tisti, ki ima prednost v večjezikovni skupnosti.

DRUGI jezik je jezik okolja, ki se ga otrok uči v šoli oziroma iz okolja. Navadno je uradni jezik javnega življenja, oseba pa se ga nauči zaradi lažje komunikacije.

TRETJI tuji jezik je neprvi jezik, ki se ga posameznik uči v šoli. Ni sredstvo sporazumevanja v okolju, v katerem oseba živi. Ima status tujega jezika.

Slovenščina je danes sprejeta širše, kot je bila včasih. V Sloveniji je državni in uradni jezik. Pri sporazumevanju se uporablja na uradih, šolah in v drugih javnih ustanovah ter medijih. V slovenščini morajo biti tudi vsi javni napisi, kot so oglasi, krajevne in ulične oznake ter drugo.

Republika Slovenija je 1. maja 2004 postala članica Evropske unije in od takrat je slovenščina eden od 24 uradnih jezikov Evropske unije. Slovenski predstavniki na zasedanjih govorijo slovensko, njihovi govori pa so prevajani v vse druge uradne jezike in obratno. Slovenski državljani lahko pišejo organom v EU v slovenščini ter od njih v slovenščini prejemajo tudi odgovor.

Zakaj materni jezik in ne materin jezik

Kar se tiče razlike med „materinim“ in „maternim“, gre zgolj za razlikovanje med svojilnimi in vrstnimi pridevniki. „Materin“ je svojilni, torej pripada materi oz. je od matere, „materni“ pa vrstni, torej za katero vrsto jezika gre.

Nekaj zanimivosti o slovenščini

- je edini jezik Evropske unije, ki pozna dvojino
- ima največ narečji in narečnih skupin, glede na število prebivalcev
- Brižinski spomeniki so najstarejši ohranjeni zapis slovenščine in tudi najstarejši ohranjen apis kakšnega izmed slovenskih jezikov (nastal je v 7. in 8. stoletju).
- prvo slovensko tiskano knjigo smo dobili leta 1550, njen avtor pa je Primož Trubar
- ima 25 črk, 3 slovnična števila, 6 sklonov ter tri slovnične spole
- ima z 48 narečij (za eno najtežjih velja prekmurščina)

Priredila: V. H.

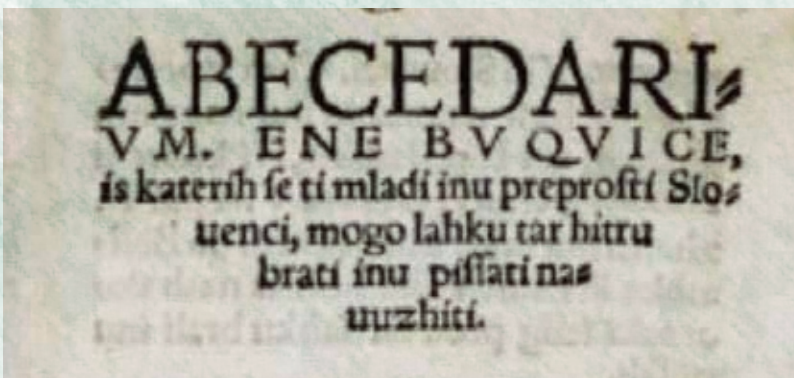
ABECEDARI
VM. ENE BVQVICE,
is katerih se ti mladi inu preprosti Slo-
uenci, mogo lahku tar hitru
brati inu pissati nau-
uzhiti.

Kratki nasveti za učinkovito rabo jezika

Ženski poklici in izrazi zanje

Že dolgo je tega, ko so bile samo ženske gospodinje, samo moški pa zdravniki, vozniki, mizarji … Danes pa imamo poleg zdravnika tudi zdravnico, učiteljico, policistko…

A vendarle se občasno zgodi, da kakšne oblike za poklic za drugi spol ne poznamo.

Načeloma tvorimo ženske oblike iz moških z obrazili dveh vrst.

Pri izrazih, ki spadajo v prvo skupino, moškemu obrazilu dodamo ženskega:

-a: suž(e)nj-a,

-ica: učiteljica,

-(in)ja: vojakinja, hidrologinja,

-(ov)ka: ekonomistka, menedžerka,

-na: kraljič-na

-ulja: vrag-ulja

-ejka: atašejka, džokejka,

-(ist)ka: prokuristka, urbanistka.

Izrazom v drugi skupini zamenjamo priponsko obrazilo:

-nik/nica: odvet-nik/nica,

-ik/ica: veleposlan-ik/ica,

-ec/ka: letal-ec/ka,

-ik/čarka: analiti-k/čarka, politi-k/čarka,

-dja/dkinja: računovod-ja/kinja.

V tretjo skupino pa spadajo primeri, pri katerih ne menjamo samo obrazil:

- šivilja in **krojač**, - **nuna** in **menih** …

Načeloma je mogoče tvoriti žensko obliko iz prav vsake moške oblike, se pa pogosto za nazive, kjer se oblika za ženski spol ni uveljavila, uporabljajo kar moške oblike. Še posebej v akademskem svetu ali v medicini je mogoče pogosto slišali »profesor doktor« (Kovačeva) oziroma »gospa doktor«, kar ni ustrezno.

Katera poimenovanja za ženske poklice nam gredo težje z jezika?

Ženski poklici

→ Ženska, ki dela v pekarni, je **pekovka**.

→ Ženska, ki lovi divjad, je **lovka**.

→ Ženska različica gradbenega, živilskega … tehnika je **tehnica**.

Poklici, ki v jezikovnih priročnikih nimajo ustreznic za drugi spol:

→ Kdor upravlja, vodi lokomotivo, je v Slovarju slovenskega knjižnega jezika označen kot strojevodja, torej moškega spola. **Strojevodkinje** v slovenskih slovarjih ni.

→ Prav tako poklicno pleskajo samo moški, **pleskarke** namreč v slovarjih ni, poznamo pa izraz **soboslikarka**.

→ Poklicno obdeluje kamenje **kamnosek**, kako bi poimenovali žensko sodelavko, pa zaenkrat še nismo nikamor zapisali.

→ Žerjavovodja upravlja žerjav, ampak je samo moški.

→ Ravno tako ne poznamo poimenovanja za žensko, ki napravlja drva (moški je **drvar**).

→ In seveda obstajata samo župnik in papež.

Poznate morda naziv za moškega, ki je »**varuška**«? Kaj pa za **babico**, ki pomaga pri porodu?

In ženska, ki je dokončala študij jedrske fizike, je ...?

Če je moški uspešen, mu pravimo **uspešnež**. Kako bi pa rekli uspešni ženski – **uspešnica**?

In kljub temu, da veliko pogosteje v trgovinah nakupujemo ženske, je izraz **kupec** moškega spola. Kako bomo pa poimenovali ženske? Kupke verjetno ne.

Nekaj nazivov za poklice boste našli tudi v tabeli Statističnega urada, nas pa tik pred koncem zanima še, katero obliko od treh, ki so v rabi, bi vi izbrali: Dekanja, Dekanica, Dekanka

Tudi če se ozremo v živalski svet, nekatere živali nimajo ustreznic v nasprotnem spolu. Naj jih naštejemo zgolj nekaj: kamela, gepard, jež, puma, lama, kakadu, gorila, kača.

Sicer pa lahko rečemo, da lahko vsak dela, kar mu gre dobro od rok, ne glede na spol. In prav gotovo se bo tudi **kamnosekinja** kmalu uvrstila v naš slovar.

No, do uvrstitve **papežinje** pa bo verjetno preteklo še kar nekaj vode.

Prevzeto in prirejeno s http://www.leemeta.si

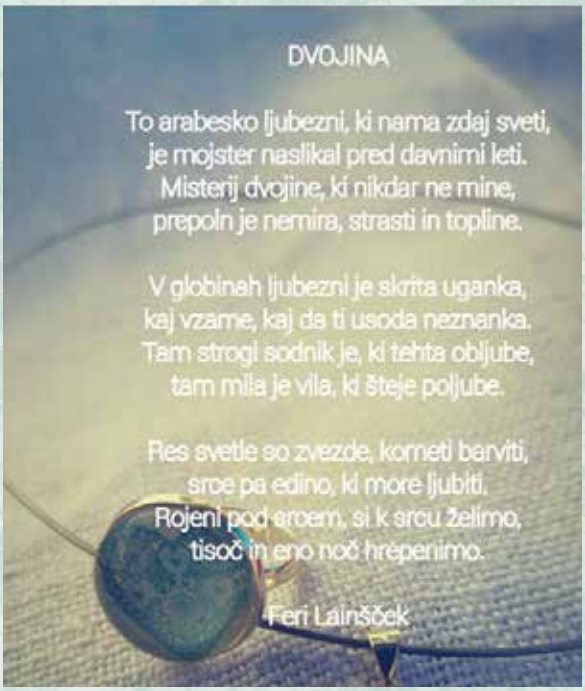

Prešernove nagrade 2017

Osrednja slovesnost ob slovenskem kulturnem prazniku je bila tudi letos v Cankarjevem domu v Ljubljani. Potekala je pod naslovom »Pevcu vedno sreča laže«. Na slovesnosti so bile podeljene Prešernovi nagradi in nagrade Prešernovega sklada. Prešernovi nagradi za življenjsko delo sta prejela slikarka **Metka Krašovec** in prevajalec **Aleš Berger.**

Nagrade Prešernovega sklada so prejeli skladateljica **Nina** Šenk, multinštrumentalist in skladatelj **Boštjan Gombač**, pisateljica **Mojca Kumerdej**, skladatelj **Mitja Vrhovnik Smrekar**, stripar **Tomaž Lavrič** ter arhitekti iz **Arhitekture Krušec**.

Prešernove nagrade in nagrade Prešernovega sklada so najvišja priznanja Republike Slovenije za dosežke na področju umetnosti. Prešernovo nagrado prejmejo ustvarjalci, ki so z vrhunskimi umetniškimi dosežki ali življenjskim opusom trajno obogatili slovensko kulturno zakladnico; posameznik jo praviloma lahko prejme le enkrat. Nagrado Prešernovega sklada prejmejo ustvarjalci za pomembne umetniške dosežke, ki so bili javnosti predstavljeni v zadnjih dveh letih pred podelitvijo in pomenijo obogatitev slovenske kulturne zakladnice.

Priredila: V. H.

slikarka Metka Krašovec

prevajalec Aleš Berger

Šport

Zlata Ilka in bronasti rokometaši

Ko se poslavljajo topli dnevi in napoči jesen, napoči tudi čas, ko se nam predstavijo športniki, ki jih bomo lahko spremljali vso zimo in za katere zdaj že vemo, da nas bodo zagotovo spet razveseljevali. In presenečali. Naši zimski junaki so osrednja tema športnih pogovorov in pred sezono se vedno znova sprašujemo, kdo bodo tokrat tisti dekleta in fantje, ki nas bodo ob sobotah in nedeljah prikovali pred televizijske sprejemnike.

Potem, ko se je na Pohorju, tam, kjer je začela pisati svojo uspešno, morda celo neponovljivo športno zgodbo, od tekmovalnega smučanja poslovila verjetno naša doslej najuspešnejša športnica **Tina Maze**, potem ko je **Žan Košir** zaradi poškodbe prekinil svojo kariero in ko je **Jakova Faka** od tekmovališč oddaljila bolezen, je

Boštjan Kline in Ilka Štuhec Foto Sportida

prišel **Peter Prevc**. Peter, ki je v Tininem slogu v eni sezoni zrušil številne rekorde, osvojil svetovni pokal in novoletno turnejo ter dosegel največje število zmag in točk v eni sezoni. Vsi smo verjeli, da mu bo šlo tudi v letošnji sezoni enako dobro, a žal temu ni tako, saj naš zlati orel prave forme ne uspe ujeti. Nas je pa zato presenetil njegov mlajši brat **Domen**, ki je na začetku sezone večkrat pometel z vso konkurenco, in to pri rosnih sedemnajstih letih.

A Domen, ki mu je v nadaljevanju sezone prav tako ponagajala forma, kljub zmagam, ki jih je nanizal, ni prva slovenska violina v letošnji zimi. Slovenci smo namreč dobili novo junakinjo. **Ilko**. Mlado alpsko smučarko, Mariborčanko, ki je trmasto vztrajala na svoji poti in nikoli ni prenehala verjeti vase. Kljub težki športni poti, kljub številnim poškodbam, operacijam in pomanjkanju finančnih sredstev. Imamo Ilko, ki je čez noč postala kraljica hitrih disciplin in kraljica slovenskih športnih src. In ne samo to! Ilka je postala tudi svetovna prvakinja v smuku, svetovna prvakinja v kraljevski disciplini alpskega smučanja! Pa čeprav v Sloveniji nimamo niti ene same samcate smukaške proge. Naša smučarka ima ob tem v rokah že mali kristalni globus v kombinaciji in zdaj, ko berete te vrstice, se zelo verjetno veseli še kristalnega globusa v smuku, morda tudi v superveleslalomu.

Domen in Ilka pa nista bila edina, ki sta nas razveselila v tej zimi. Do svoje prve zmage v svetovnem pokalu je prišel še en alpski smučar, **Boštjan Kline** in to prav tako v kraljevskem smuku. Prve zmage med svetovno elito se je letos veselila tudi mlada, komaj enaindvajsetletna tekačica **Anamarija Lampič**. Lahko smo pospremili še vrnitev Žana Koširja, ki je po dolgem premoru znova stopil na svojo desko in na domači tekmi na Rogli takoj pristal na stopničkah, na tretjem mestu. Lepšo vrnitev na sneg bi si Gorenjec, ki se kljub težavam s hrbtenico poigrava z mislijo, da bi prihodnje leto nastopil na olimpijskih igrah, težko zamislil. Do tretjega mesta v skupnem seštevku svetovnega pokala pa je v smučarskem krosu prismučal še Filip Flisar.

Zimsko dogajanje so popestrili naši **rokometaši**, ki so na svetovnem prvenstva v Franciji poskrbeli za izjemen dosežek in na noge dvignili vso Slovenijo. Slovenci smo namreč dobili šele tretjo kolajno v moštvenih športih, po evropskem rokometnem srebru, leta 2004, in evropskem odbojkarskem srebru, leta 2015, so rokometni junaki domov prinesli bron. Bron, ki so ga osvojili proti sosednji Hrvaški, rokometni velesili. In to potem, ko so bili že v povsem izgubljenem položaju. A naši fantje so vztrajali in verjeli, da zmorejo priti do preobrata. Predvsem pa niso želeli, da bi prvenstvo končali kot četrti. Saj četrtih, kot jim je na zadnjem minutnem odmoru dejal selektor **Veselin Vujović**, ne pomni nihče. Tako pa si bomo naše fante zapomnili za vedno. Njihovo veselje, objeme in solze sreče.

A vsega lepega je še prehitro konec in tako se tudi zimska sezona počasi zaključuje. A že zdaj vemo, da se lahko veselimo tudi prihodnje, olimpijske. V Sočiju so nas naši športniki razveselili s kar osmimi kolajnami in tudi v Pjongčangu bomo v ognju zagotovo imeli več želez. Prav tako se nam ni treba bati za prihodnost, saj so naši mladi športniki samo na letošnjem Olimpijskem festival evropske mladine v turškem Erzurumu osvojili kar deset odličij, pet zlatih, dve srebrni in tri bronasta.

Ana Oblak

Dve uspešni pesnici in pisateljici zadrske Lipe

Andreja Malta je članica Slovenskega kulturnega društva Lipa, Društva hrvaških piscev podružnica Zadar in zadrskih pisateljev ZaPis. Andreja piše v slovenskem in hrvaškem jeziku, prozo in poezijo objavlja v obeh jezikih. V slovenščini je nostalgična, loteva se brezčasnih tem, v hrvaščini pa je »vsakdanja«, ukvarja se s pomenom vsakodnevnih stvari, z lepimi in manj lepimi detajli, ki izpisujejo življenjsko karto.

Marija Ivoš je prav tako članica Slovenskega kulturnega društva Lipa Zadar. Pesem je iz njene prve knjige, pesniške zbirke *U pjesme protjerana / V pesmi pregnana*, predstavljene lani decembra v organizaciji SKD Lipa v Zadru.

PLAVE PTICE

Gdje ste prijatelji moga mora
u njedrima čuvam
plavu pticu.
Nestašna je, snena
jutrom.
Budna noću osluškuje
korak vala
što se valja
sporo dolje uz dva
bedra od koralja.
Plava ptica snenih zjena
sanja
da je izljubljena.
Sanja da je grle ruke vješte.
Snoviđenje takvo
nalik je na fešte
kojima se rujno vino toči.
Niz te snove
moje more
sve ptice otoči...

MODRE PTICE

Kje prijatelji ste morja mojega
v nedrih skrivam
ptico modro.
Ob zori razigrano
in sanjavo.
Prisluškujočo
v nočeh brezsnenih
morskim valom,
ki nežno penijo
se čez greben koralni.
Modra ptica zasanjanih oči
sanjari
da je ljubljena.
Da objemajo jo roke spretne.
Privid kot praznik je
ko rujno vino teče.
Skozi te sanje
morje moje
ptice vse oblije....

Prevod V.Hrga

DVE LJUBEZNI

V sebi nosim
dve ljubezni,
ki med seboj sta
prepleteni,
se igrata,
se smejita,
ko pa žalostni sta,
ena drugo
potešita.

Prva ljubezen je
Slovenija,
dežela moja,
kjer sem se rodila,
zrastla
in se zaljubila...
Včasih se še
spomnim dneva,
ko sem se
v zeleni tišini gozdov,
prvič z dragim poljubila.
Življenje pa kot

reka teče
in nikoli
zares ne veš
kam vse te tok
lahko odnese.

Usoda mi je namenila,
da še eno zemljo
z enakim žarom
bom ljubila...
Tu ni planin
in ni gozdov,
tu je neskončno sinje morje,
je kamen,
Kras z borovci,
kjer črički
pojejo svoj pev
in si hladijo vroč večer.
Zdaj moj dom je,
moja druga domovina,
Dalmacija, Mediterana Vila.

A. M. J.

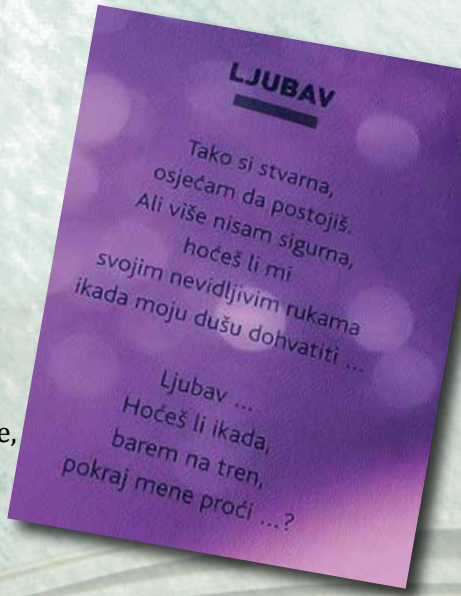

SLOVENCI NA HRVAŠKEM DOBILI PRVO ZNANSTVENO-RAZISKOVALNO USTANOVO

Veleposlanica Republike Slovenije v Zagrebu **dr. Smiljana Knez**, *župan Primorsko-goranske županije* **Zlatko Komadina**, *minister za Slovence v zamejstvu in po svetu* **Gorazd Žmavc** *in župan Mesta Reka* **Vojko Obersnel** *ob odprtju prve enote ljubljanskega Inštituta za narodnostna vprašanja zunaj Slovenije v prostorih Slovenskega doma Bazovica na Reki*

Na Reki so odprli prve prostore Inštituta za narodnostna vprašanja zunaj Slovenije. Za slovensko skupnostjo v Avstriji in Italiji je zdaj tudi slovenska skupnost na Hrvaškem dobila znanstveno-raziskovalno ustanovo, kjer proučujejo vprašanja slovenstva in Slovencev zunaj matične države.

Slovenska manjšina na Hrvaškem praviloma ostaja v senci medijsko odmevnejših vprašanj rojakov v Avstriji, Italiji in na Madžarskem, a bodo na Uradu vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in svetu več pozornosti namenili tudi njim. Urad se redno povezuje z znanstvenimi in raziskovalnimi ustanovami, ki obravnavajo vprašanja slovenstva in Slovencev v zamejstvu in drugod po svetu.

Slovenci na Hrvaškem in v Porabju (do zdaj) brez znanstvene ustanove

Ena izmed teh ustanov je Inštitut za narodnostna vprašanja iz Ljubljane, ki kot ena od prvih znanstveno-raziskovalnih ustanov prepoznava in kontinuirano raziskuje vprašanja slovenstva in Slovencev v jugovzhodni sosedi.

Ljubljanski inštitut je pred 12 leti odprl enoto v Lendavi, kjer raziskujejo medetnične odnose na slovensko-madžarskem obmejnem prostoru. Nekako istočasno se je porodila pobuda, da bi podobno enoto ustanovili na Hrvaškem in v Porabju na Madžarskem, kajti prav na teh območjih Slovenci še do danes nimajo nobene znanstveno-raziskovalne ustanove. Raziskovanje njihove tematike poteka v okviru matičnega inštituta.

Za krepitev identitete in povezovanje z matično državo

Odprtje enote Inštituta za narodnostna vprašanja na Reki, prve te vrste zunaj meja Slovenije, bo imelo velik pomen za slovensko skupnost na Hrvaškem, saj bo tako raziskovalna dejavnost njihove problematike postala povezovalna in prepoznavna v njihovih krogih, obenem pa se bo krepila identiteta slovenske skupnosti na Hrvaškem in njeno kulturno, prosvetno, gospodarsko, politično in drugo povezovanje z matično državo.

Reško enoto Inštituta za narodnostna vprašanja bo vodila **Barbara Riman**, ki je leta 2011 doktorirala s temo Slovenci v Gorskem kotarju, Istri in na Kvarnerju od leta 1918 do leta 1991. Njena mentorica je bila **Vera Kržišnik Bukić**, ki velja za začetnico raziskovanja slovenstva in Slovencev na Hrvaškem.

(Sreda, 15. 3. 2017, Prevzeto s Sio1/NET)

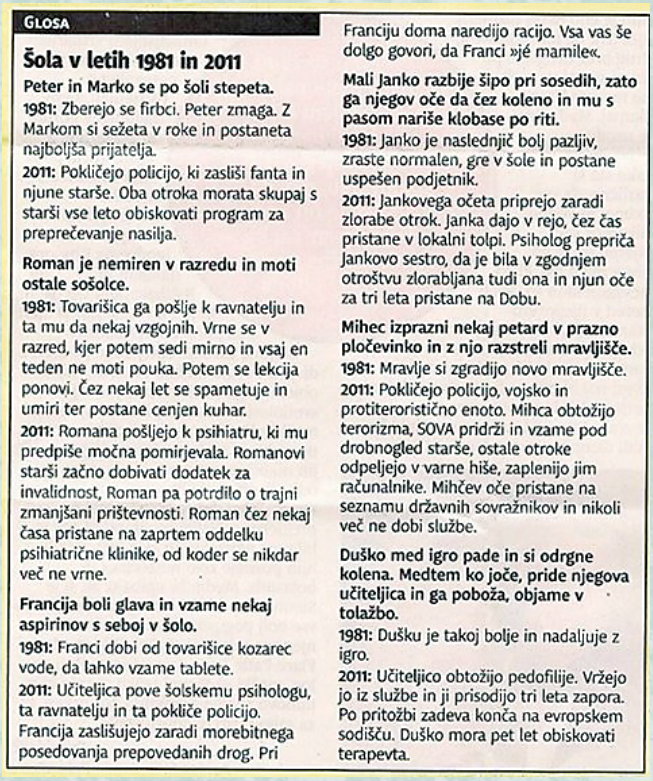

GLOSA

Šola v letih 1981 in 2011

Peter in Marko se po šoli stepeta.
1981: Zberejo se firbci. Peter zmaga. Z Markom si sežeta v roke in postaneta najboljša prijatelja.
2011: Pokličejo policijo, ki zasliši fanta in njune starše. Oba otroka morata skupaj s starši vse leto obiskovati program za preprečevanje nasilja.

Roman je nemiren v razredu in moti ostale sošolce.
1981: Tovarišica ga pošlje k ravnatelju in ta mu da nekaj vzgojnih. Vrne se v razred, kjer potem sedi mirno in vsaj en teden ne moti pouka. Potem se lekcija ponovi. Čez nekaj let se spametuje in umiri ter postane cenjen kuhar.
2011: Romana pošljejo k psihiatru, ki mu predpiše močna pomirjevala. Romanovi starši začno dobivati dodatek za invalidnost, Roman pa potrdilo o trajni zmanjšani prištevnosti. Roman čez nekaj časa pristane na zaprtem oddelku psihiatrične klinike, od koder se nikdar več ne vrne.

Francija boli glava in vzame nekaj aspirinov s seboj v šolo.
1981: Franci dobi od tovarišice kozarec vode, da lahko vzame tablete.
2011: Učiteljica pove šolskemu psihologu, ta ravnatelju in ta pokliče policijo. Francija zaslišujejo zaradi morebitnega posedovanja prepovedanih drog. Pri Franciju doma naredijo racijo. Vsa vas še dolgo govori, da Franci »jé mamile«.

Mali Janko razbije šipo pri sosedih, zato ga njegov oče da čez koleno in mu s pasom nariše klobase po riti.
1981: Janko je naslednjič bolj pazljiv, zraste normalen, gre v šole in postane uspešen podjetnik.
2011: Jankovega očeta priprejo zaradi zlorabe otrok. Janka dajo v rejo, čez čas pristane v lokalni tolpi. Psiholog prepriča Jankovo sestro, da je bila v zgodnjem otroštvu zlorabljana tudi ona in njun oče za tri leta pristane na Dobu.

Mihec izprazni nekaj petard v prazno pločevinko in z njo razstreli mravljišče.
1981: Mravlje si zgradijo novo mravljišče.
2011: Pokličejo policijo, vojsko in protiteroristično enoto. Mihca obtožijo terorizma, SOVA pridrži in vzame pod drobnogled starše, ostale otroke odpeljejo v varne hiše, zaplenijo jim računalnike. Mihčev oče pristane na seznamu državnih sovražnikov in nikoli več ne dobi službe.

Duško med igro pade in si odrgne kolena. Medtem ko joče, pride njegova učiteljica in ga pobožа, objame v tolažbo.
1981: Dušku je takoj bolje in nadaljuje z igro.
2011: Učiteljico obtožijo pedofilije. Vržejo jo iz službe in ji prisodijo tri leta zapora. Po pritožbi zadeva konča na evropskem sodišču. Duško mora pet let obiskovati terapevta.

Grenka resnica..

Starejši mož prinese svoj telefon na popravilo.

"Gospod nič ni narobe z vašim telefonom" mu rečejo.

Starejši mož z solzami v očeh reče: "Zakaj me potem moji otroci nikoli ne pokličejo?"

V zimskih dneh sta nas zapustila naša dolgoletna člana

IVO MOŽE – PIĆO

19. decembra 2016

BOGOLJUB – AVGUST SPETIĆ – BOBI

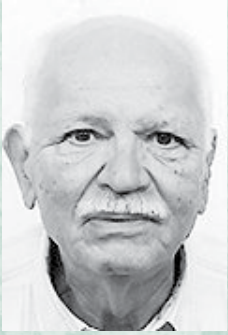

18.februarja 2017

Namesto koga roža cveti,
namesto koga sem jaz –
katera roža najbolj diši,
čigava pesem rabi moj glas?
Če pa trava nad mojo zemljo
bo pognala kak cvet,
enim tiho kapljo v oko,
drugim dal bo med.
(V. Kreslin)

Veliko prezgodaj so nenadoma za vedno odšle tudi hčerke naših članov

KRISTINA-TINA DOMANČIĆ ROJ. ČRNOLOGAR

17.decembra 2016

TATJANA PERNICKI ROJ. STEHLIK

15.decembra 2016

ALENKA POVH MATIĆ

16. februarja 2017

Počivali v miru!

Poslušajte Žuži!

Ležerno pred nastopom

V dobri družbi meda polna skleda

Po jezeru čolnič plava

Vodička Ana in vsaka pot je znana!

Iz ličinke

s pomočjo babice

v pikapolonico